

Wprowadzenie

W procesie zmian systemu gospodarowania przejawiającego się we wdrażaniu reguł gospodarki rynkowej ważnym zagadnieniem jest nie tylko dokonanie zmian w zakresie instrumentów ekonomicznych i prawnych, ale także przygotowanie odpowiednich kadr i społeczeństwa do nowych zadań w globalizującym się świecie. Należy przyjąć, iż wdrażane reguły gospodarowania opierają się głównie o zasady konkurencyjnego zachowania przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, instytucji, władz samorządowych układów lokalnych, regionalnych a także społeczeństwa i jednostek ludzkich, które rozumieć będą współczesne kierunki i mechanizmy przemian społecznych, gospodarczych i kulturowych, prowadzące do fazy informacyjnego rozwoju. W celu prawidłowej realizacji nowych zadań muszą być więc przygotowane nie tylko kadry, ale i całe społeczeństwo, które w oparciu o reguły konkurencji intelektualnej i przy poszanowaniu zasad demokratycznych dokonuje wyboru odpowiednich przedstawicieli władzy. Należy przyjąć, iż bez uruchomienia mechanizmów konkurencji intelektualnej opartej o zasady wiedzy, zastosowane reguły demokratycznych wyborów nie spełnią swoich funkcji i nie wpłyną na dokonanie wyborów najbardziej przygotowanych i odpowiedzialnych moralnie przedstawicieli do sprawowania funkcji publicznych.

Wiodącą rolę w tym zakresie odgrywa społeczeństwo wychowane w duchu umiejętności zachowań konkurencyjnych i przedsiębiorczych. O roli kształtowania przedsiębiorczości świadczy fakt, iż przedsiębiorczość jest jednym z dziesięciu priorytetów zawartych w Narodowym Planie Rozwoju – wstępnym projekcie na lata 2007-2013, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 11 stycznia 2005 r., który traktuje przedsiębiorczość jako tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej oraz dążenie do zwiększenia efektywności i produktywności istniejących form gospodarowania. W tym celu jako niezbędne przyjęto konieczność rozwijania postaw przedsiębiorczych, przejawiających się w samozaradności, innowacji, odpowiedzialności za los własny i układów samorządowych a także poprawianie otoczenia prawno-administracyjnego i prawno-finansowego przedsiębiorstw, rozwijanie rynku kapitałowego i ułatwianie przedsiębiorcom dostępu do różnych form kapitału finansowego, w tym mechanizmów mikropożyczkowych.

Dlatego też obok dbałości o podniesienie poziomu edukacyjnego społeczeństwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, za bardzo trafną decyzję należy uznać wprowadzenie do nauczania w szkole gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej nowych treści z zakresu podstaw przedsiębiorczości. Warunkiem realizacji tych nowych zadań na polu edukacyjnym jest odpowiednie przygotowanie nauczycieli do nauczania tego nowego przedmiotu. Zadanie to podjęto w Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, w powołanym 1 stycznia 2001 r. Zakładzie Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej w strukturze Instytutu Geografii. W roku akademickim 1999/2000 w ramach studiów geograficznych uruchomiono nową specjalność „geografia z przedsiębiorczością i gospodarką przestrzenną”, której głównym celem jest przygotowanie absolwenta do nauczania przedsiębiorczości, jego funkcjonowania w samorządowych władzach lokalnych i regionalnych oraz opanowanie umiejętności prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Wydaje nam się, że ważną funkcję w zakresie kształcenia, doksztalcania i doskonalenia w zakresie przedsiębiorczości odgrywać będzie proponowana seria „Przedsiębiorczość – Edukacja”, która poświęcona będzie współczesnej problematyce kształtowania się społeczeństwa informacyjnego, rozwoju działalności gospodarczej i funkcjonowania instytucji,

nowym treściom i metodom wdrażanym do edukacji szkolnej problematyki przedsiębiorczości oraz prezentowaniu doświadczeń z zakresu rozwoju działalności gospodarczej i warsztatu dydaktycznego nauczyciela przedsiębiorczości.

Obecnie prezentujemy pierwszy tom planowanej serii nt. „Przedsiębiorczość a współczesne wyzwania cywilizacyjne”. Zawarte w nim prace zestawione zostały w 7 części poświęconych: 1) zagadnieniom przedsiębiorczości w układzie globalnym, 2) administracyjno-prawnym uwarunkowaniom rozwoju przedsiębiorczości, 3) roli przedsiębiorczości w rozwoju układów przestrzennych i firm, 4) kształtowaniu postaw przedsiębiorczości, 5) kształceniu nauczycieli przedsiębiorczości, 6) wybranej problematyce nauczania przedsiębiorczości w szkole ponadgimnazjalnej oraz 7) prezentację propozycji w zakresie funkcjonowania szkoły i zajęć dydaktycznych z przedsiębiorczości. Autorami artykułów są pracownicy wyższych uczelni, doradcy metodyczni oraz nauczyciele przedsiębiorczości, a nadto właściciele firm i przedstawiciele instytucji samorządowych i centralnych. Stąd prace mają zarówno charakter artykułów naukowych i popularno-naukowych, jak i prac dydaktycznych oraz notatek. Prezentują one treści związane z uwarunkowaniami rozwoju i nauczania przedsiębiorczości, kształcenia nauczycieli przedsiębiorczości i przekazywanych treści w nauczaniu przedsiębiorczości oraz doświadczenia z pracy dydaktycznej z zakresu przedsiębiorczości.

Mając na uwadze podnoszenie zasobów wiedzy i umiejętności społeczeństwa składamy niniejszym propozycję współpracy z nami przedsiębiorców, przedstawicieli kadry zarządzającej oraz władz samorządowych, nadzoru pedagogicznego i nauczycieli zajmujących się problematyką kształcenia, dokształcania i doskonalenia w zakresie przedsiębiorczości. Oddając do rąk czytelników niniejszy tom wdzięczni będziemy za wszelkie uwagi i propozycje, które służyć będą doskonaleniu rozpoczętej serii.

Zbigniew Ziolo i Tomasz Rachwał